

Tko je bila akademkinja Jelena Krmpotić-Nemanić?

Rođena u Srijemskoj Mitrovici. Klasičnu gimnaziju završila je u Zagrebu s odličnim uspjehom 1939. godine. Medicinski fakultet u Zagrebu završila je također s odličnim uspjehom i promovirala 31. siječnja 1944. godine. U nastavi iz anatomije sudjelovala od 1941. godine isprva kao demonstrator, a od 1942. godine vršila je dužnost pomoćnog asistenta, od 1944. godine radila kao asistent vježbenik, a od 31.12.1945. kao asistent. Završila je propisani liječnički staž. Godine 1948. habilitirala i stekla naziv privatnog docenta za predmet Anatomija čovjeka. 1949. godine izabrana je za sveučilišnog docenta, Godine 1953. izabrana je za izvanrednog profesora. 1961. godine postavljena je za predstojnika Zavoda za anatomiju, na kojem je položaju ostala do 1982. Godine 1963., izabrana je za redovnog profesora. Doktorat znanosti obranila je u Zagrebu 1957. godine (O endoplastici malog mozga).

■ **Od 1948.** godine, kada prvi puta, kao stipendista Svjetske zdravstvene organizacije, boravi 3 mjeseca u Velikoj Britaniji na usavršavanju iz struke Anatomija, Jelena Krmpotić-Nemanić

Jelena Krmpotić-Nemanić

IN MEMORIAM

Život je kanonada slika, trenutaka i doživljaja. U nekih su te slike jasnije, trenutci svjetliji i doživljaji veći. Tu sreću je imala Jela, naš mentor, učitelj i korektor ako je to trebalo.

Život je trnovit. Započinje s boli, a često i završava tako. A između postoji bol ukrašena i svjetlim trenucima koje spominjemo.

je gotovo svake godine i po nekoliko puta sudjelovala na međunarodnim skupovima i kongresima s vrlo zapaženim predavanjima i referatima, tako da je još kao vrlo mlada stekla niz međunarodnih priznanja i međunarodni ugled u čemu joj je pomoglo i odlično poznavanje više stranih jezika. Ona je govorila, čitala i pisala engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski i ivrit.

■ **Godine 1957.** za otkriće: "Neuromuskularnog kronometrijskog indeksa" dodijeljena joj je Jansenova nagrada Nacionalne Medicinske akademije u Parizu i titula "Laureat". Da bi uspostavila što bolju povezanost Anatomije s kliničkim strukama i omogućila dinamički razvitak anatomije u pravcu približavanja praktičnoj medicini, obavila je specijalizaciju iz otorinolaringologije i godine 1960. položila specijalistički ispit. Od tada aktivno obogaćuje obje struke i kliničku, funkcionalnu anatomiju i otorinolaringologiju.

■ **Godine 1966.** boravila je po pozivu četiri mjeseca na ORL Klinici Univerziteta u Munsteru, u svojstvu gostujućeg profesora. U istome svojstvu boravila je kraće vrijeme na ORL klinici u Berlinu 1968. godine, 1970.

godine boravila je pet mjeseci u SAD na ORL klinici u Čikagu i gostovala s predavanjima u Bostonu (Harward), Baltimoru (J. Hopkins), u San Francisku, St. Louisu, New Yorku, Denveru. Godine 1972. boravila je dva mjeseca u Sudanu, u Kartumu, kao savjetnik Svjetske zdravstvene organizacije pridonijevši poboljšanju provedbe nastave iz anatomije u toj zemlji. Posjetila je, ili kraće vrijeme boravila, te održala predavanja u većini europskih univerziteta.

■ **Godine 1961.** izabrana je za "Honorarprofessor" Sveučilišta u Muenchenu, pa od tada i tamo održava predavanja iz anatomije. Bila je član brojnih stručnih udruženja. Zbora liječnika Hrvatske, Sekcije za ORL, za normalnu morfologiju i sekcije za biomehaniku pri čemu je bila vrlo aktivna u njihovu radu. Od 1983. godine bila je izvanredni je član JAZU, a od 1991. redovni član HAZU. Bila je član senata Hrvatske Akademije medicinskih znanosti. Bila je član Udruženja anatomata Hrvatske, Anatomische Gesellschaft, te Europskog i svjetskog udruženja anatomata. Počasni je član Academie du Chant francais od 1958. Bila je član ekskluzivnog međunarodnog društva "Collegium otolaryngologicum

amicitiae sacrum". Također je dopisni član Liječničkog društva u Beču (Korrespondierendes Mitglied der Gesellschaft der Aerzte in Wien) od 1974. Bila je dopisni član Deutsche Gesellschaft für Hals-Naen-Ohren-Heilkunde, Kopf und Hals Chirurgie, Wiesbaden (1975.), dopisni član društva "Otolaryngologische Gesellschaft in Berlin" (1976.), počasnici član austrijskog otorinolaringološkog društva, te član njemačkog i francuskog HNO udruženja.

Djelovala je u redakcijskim odborima nekoliko časopisa: Folia anatomica, Zeitschrift f. Laryng., Rhinol., Otologie, Morphologia Clinica (od god. 1969.), European Archives of Oto-Rhino-Laryngologie.

1957. - laureat Nacionalne Medicinske Akademije u Parizu uz Jansenovu nagradu za otkriće Neuromuskularnog kronometrijskog indeksa (inervacija grkljana).

1977. - dobitnik je nagrade "Ruđer Bošković" za radove iz područja istraživanja staračke naglušnosti i otoskleroze.

1979. je dobila nagradu "Ludwiga Haymana" za radove na području angiologije glave i vrata

1979. - Za potpuno novu obradu 26. izdanja Told-Hochstetterovog atlasa dobila je od predsjednika Republike Austrije orden: Oesterreichisches Ehrenkreuz für Wissenschaft und Kunst I Klasse (Spomenuti atlas je prevela i na hrvatski jezik).

Odlikovana je od Predsjednika Republike SFRJ Ordenom zaslugu za narod sa srebrnim zracima.

1980. - Nagrada za životno djelo.

1996. - Orden predsjednika Republike Hrvatske "Orden Danice Hrvatske s likom Rudera Boškovića".

Kakva je bila akademkinja Jelena Krmpotić-Nemanić?

Probati ću opisati i približiti svoje doživljaje vezane uz Profesoricu. Došavši na studij, to je bilo prvo ime koje sam čuo. Anatomija i Jela, tako se pričalo u studentskim kuloarima. A onda sam je vidio. Krasnu ženu, srednjih godina, obučenu u crnu kutu, crne kose i posebnih zelenih očiju. Te su oči bile semafor njezina raspoloženja. Mogle su sijevati (nije bilo poželjno biti u blizini), ali su mogle i milovati. Tada je slijedilo «Živjeli dušo!». Došao sam na kolokvij osteologije krajem jedanaestog mjeseca kod Jele. Ustrtario sam se toliko da nisam u prvi mah razlikovao bedrenu kost od humerusa, tuberculum od trohantera. Kada sam položio osteologiju, nitko sretniji od mene. Došla je mala sekcija. Zapalo me preparirati zglobove šake. I onda se pojavila ona u donjoj seciralsali. Nastao je muk, a profesorica je u par poteza napravila ono za što je nama trebalo par dana. Bilo je dobro ako je došla. Pola preparata je bilo gotovo, ali bilo je zlo ako je došla prekasno i mi nismo omedili retinaculum flexorum kako treba ili nismo prikazali lig. radiocarpeum dorsale. Nije oprala pogreške. Gubila se sekcija i moralo se kolokvirati, a tek bi se tada dobio novi preparat. Na tzv. velikoj sekciji dolazila je svakoga dana, obišla bi stolove, na svakom preparatu nešto prikazala. Gledao sam fascinante ruke, prste okićene prstenjem i pomišljao kako nikada neću postići tu spretnost. I danas nisam siguran da sam je postigao. Kao pomoćni asistent profesorice sam se istodobno bojao i poštovao ju, a izbjegavao je kada su joj oči sijevale. Bila mi je mentor, i to dobar mentor koji me je poticao i pomagao. Nikada nikome nije držala uradak u ladići. Drugi, treći dan svatko bi dobio svoj uradak s primjedbama napisanim na marginama. Bilo je razdoblje kada smo u sustavu vođenja Zavoda bili disonantni, ali sam je i onda cijenio.

Vrlo se brzo prilagodila novom načinu komuniciranja i funkcioniranja koji su tražila nova vremena. Prilagodila se uporabi računala i koristila se njime. Ali bila je nestrpljiva. Mnogo je puta to bio razlog što ona i računalo nisu uvijek bili sukladni. Onda sam stupao na scenu ja. Nakon nekog vremena bilo joj je neugodno što moram priskakati u pomoć. Tada je rekla: «Ivo ja bih to naučila, ali imam vas pa mi je to lakše». Ja sam je pogledao i rekao: «Gospodo Profesor, ali što će biti kada umrem?». Odgovorila je «Onda ću naučiti».

Anatomija je u njezino vrijeme bila rasadnik iz kojeg su odlazili i uvijek se potvrđivali u klinici mladi asistenti. Možda bi bilo lakše skupiti eminentne stručnjake kirurških struka koji nisu bili na anatomiji kao demonstratori, pomoćni asistenti i asistenti nego sve oni koji su ponikli na anatomiju, a onda su otišli na specijalizacije. Profesorica Krmpotić-Nemanić nije imala svoje djece, ali je pod svojim okriljem odgojila mnogo krasnih sinova i kćeri, na čemu joj može svatko zavidjeti.

Nije htjela vjerovati a kamoli pomišljati o smrti. Odlaskom u mirovinu nije se ništa promijenilo. Dolazila je svaki dan na posao. Radila za računalom, proučavala osteološku zbirku lubanja, dobivala ideje za radove i nadalje ih je objavljivala. Oko deset sati bila je kava u kancelariji, a onda svatko svojim poslom. To je bio ritual i teško ću se naviknuti da osim Matije i mene nema više nikoga i da nema teksta: «Ivo, što sam ono htjela reći». Naravno da je do svoje smrti uvijek znala što je htjela reći, ali je to uvijek bio uvod. I rekla je svoje. Dovoljno glasno, dovoljno dugo da će se dugo pamtit i težiti dosezanju njezinih standarda.

Odlaskom Jele otišli su i tragovi naše mladosti i više nikada neće biti isto kao i prije». I neće!

Prof. Ivan Vinter